

Stiglers lag

Jesper Jerkert beskriver en märklighet i de vetenskapliga upptäckternas namngivningsprinciper.

VETENSKAPEN ÄR FULL AV benämningar som innehåller personnamn: Doppler-effekten, Hookes lag, Pythagoras sats, Alzheimers sjukdom. Man föreställer sig väl att namnen anger upptäckarna, men det finns många undantag. Münchhausens syndrom upptäcktes inte av baron Münchhausen, som är en fiktiv person. Mortimers sjukdom är uppkallad efter en patient. Fourier-transformen användes före Fourier.

Statistikhistorikern Stephen M. Stigler (1980) har föreslagit att personnamn i vetenskapliga upptäckter så ofta är historiskt missvisande att man borde utgå från att namngivaren inte är upptäckaren. Han har kortfattat och kategoriskt formulerat *Stiglers lag* sålunda: "ingen vetenskaplig upptäckt namnges efter sin ursprungsupptäckare". (Enligt Stigler kan en historiskt mer upplysande formulering vara: "Varje vetenskaplig upptäckt namnges efter den

sista individ som är för snål för att ge vederbörligt erkännande till sin föregångare.”)

Det fall som Stigler själv undersökt noggrannast gäller Gauss-fördelningen, en sannolikhetsfördelning som också, inte minst på svenska, kallas normalfördelningen. Eftersom tysken Carl Friedrich Gauss (1777–1855) har givit namn åt fördelningen kan han inte ha varit dess upptäckare – i så fall skulle ju Stiglers lag vara falsk. Det visar sig att fransmannen Pierre-Simon de Laplace (1749–1827) har publicerat den matematiska formeln för fördelningen före Gauss.

I en del statistisk litteratur har man varit klar över detta och därför velat använda namnet Laplace–Gauss-fördelningen, eller bara Laplace-fördelningen. Eftersom dessa namn är i omlopp kan inte Laplace ha varit först heller. Mycket riktigt, Abraham de Moivre (1667–1754) skrev om fördelningen redan 1733. Men eftersom fördelningen aldrig haft ett namn som inkluderar Moivre är det mycket möjligt att han var först! Allt enligt Stiglers lag.

Varför har Stigler uppkallat lagen efter sig själv? Enligt Stiglers lag är namnet mycket lämpligt: när Stigler först skrev om lagen hade dess huvudsakliga innebörd redan diskuterats av sociologen Robert K. Merton.

REFERENS

Stigler, Stephen M. (1980). Stigler's law of eponymy, *Transactions of the New York Academy of Sciences (Festschrift for Robert K. Merton)*, New York, s. 147–157.

På engelskspråkiga Wikipedia finns en omfattande lista med exempel på riktigheten i Stiglers lag: <http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_examples_of_Stigler%27s_law>